

**ZBIOROWY WYMIAR CIERPIENIA
UKAZANY W III CZ. DZIADÓW
ADAMA MICKIEWICZA**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Zbiorowy wymiar cierpienia ukazany w III cz. *Dziadów* Adama Mickiewicza

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

II / 90 minut

Cele. Uczeń:

- interpretuje wybrane sceny z III cz. *Dziadów*;
- wymienia wydarzenia historyczne związane z utworem;
- rozwija umiejętność pracy w grupie i wzajemnej komunikacji.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z lekturą;
- mapa myśli;
- praca w grupach;
- wykład;
- praca z materiałem ilustracyjnym.

Środki dydaktyczne:

- III cz. *Dziadów* Adama Mickiewicza;
- obraz Jacka Malczewskiego *Śmierć na etapie*;
- plakat Romana Cieślewicza promujący sztukę teatralną *Dziady* (http://grafik.rp.pl/grafika_zw/671590,435443,16.jpg)
- tekst Andrzeja Kijowskiego *W Warszawie zaczął się wiek XIX*;
- słownik języka polskiego;
- arkusze papieru, flamastry;
- komputer i rzutnik lub tablica interaktywna.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna: Zapoznanie uczniów z tekstem Andrzeja Kijowskiego *W Warszawie zaczął się wiek XIX* (B. i M. Szargotowie, *Romantyzm. Antologia*, Warszawa 2004, s. 96) i sformułowanie głównego problemu podjętego przez autora, interpretowanie wpływu wydarzeń z 30 listopada 1830 roku na sytuację w Polsce.

Wyszukanie przez uczniów pojęcia martyrologia. Zapisanie definicji. Krótki wykład nauczyciela wyjaśniający pojęcie w odniesieniu do wydarzeń historycznych.

Przypomnienie przez uczniów *Przedmowy* do III cz. *Dziadów* i roli dedykacji.

Część właściwa: Podział klasy na grupy. Przydzielenie zadań:

Grupa I – Na podstawie sceny więziennej przedstaw sposób traktowania młodzieży.

Grupa II – Przedstaw opowieść Jana Sobolewskiego – wskaż sposób traktowania więźniów, o którym wspomina bohater.

Grupa III – Przedstaw historię Cichowskiego przez zaborców opowiedzianą przez Adolfa.

Grupa IV – Przedstaw sposób traktowania przez zaborców Jana Rollisona.

Grupa V – Przybliż treść bajki opowiedzianej przez Żegotę i dokonaj jej interpretacji.

Prezentacja efektów pracy grup. Wnioski z prezentacji.

Wyświetlenie obrazu *Śmierć na etapie* Jacka Malczewskiego – dyskusja nad odczytaniem treści obrazu w kontekście omówionych scen z *Dziadów*.

Odczytanie w kontekście problematyki dramatu plakatu Romana Cieślewicza do sztuki teatralnej w Teatrze Narodowym (http://grafik.rp.pl/grafika_zw/671590,435443,16.jpg). Zwrócenie uwagi na elementy symboliczne, odniesienie do słów Wysockiego:

Naród nasz jak lawa

z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa

Lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębni

Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi

Część podsumowująca: Wskazanie powiązania wydarzeń historycznych z dramatem Mickiewicza, wątku autobiograficznego. Przedstawienie wniosków na temat interpretacji ikonicznych. Określenie głównego przesłania z uwzględnieniem roli języka plakatu.

Komentarz metodyczny:

Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. W lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, cyfrowe, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreślenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu, udzielając wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.